

Ana Hogaș și Ionuț Florea sunt doi tineri arhitecți. În anul 2010 au hotărât să renunțe – cel puțin pentru o vreme – la carieră și să pornească în jurul lumii pe motocicletă. Așa s-a născut proiectul Into The World, a cărui primă etapă a fost o expediție de 14 luni în Africa, începută în 2011. Volumul lor de debut, *Oyibo: 2 oameni, 1 motocicletă, 14 luni în Africa*, este jurnalul acestei călătorii. În 2013 Ana Hogaș și Ionuț Florea au plecat spre Mongolia, de această dată pe două motociclete, cu care au străbătut Turcia, Georgia, Rusia, Kazahstanul, Uzbekistanul, Tadjikistanul și Kirgistanul și, în cele din urmă, Siberia. Drumurile lor nu se opresc însă aici, în planurile lor de viitor întrezărindu-se și alte expediții spre regiuni mai puțin bătute de europeanul obișnuit. Autorii au avut numeroase expoziții de fotografii de călătorie la București, Cluj și Brașov, au susținut conferințe despre experiențele pe care le-au trăit în jurul lumii și au scris articole în diverse publicații, ca de pildă *National Geographic Traveler*, *Igloo*, *Overland Magazine*.

ANA HOGAȘ IONUȚ FLOREA

OYIBO

**2 oameni 1 motocicletă
14 luni în Africa**

cu fotografiile autorilor

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Iustina Croitoru
Coperta: Ioana Nedelcu
Fotografia de pe copertă: Ana Hogaș, Ionuț Florea
Macheta: Corneliu Radu
Corectori: Cecilia Laslo, Georgeta-Anca Ionescu
DTP: Radu Dobreci, Dan Dulgheru, Carmen Petrescu

Tipărit la Tipografia Real

© HUMANITAS, 2015

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Hogaș, Ana

Oyibo: 2 oameni, 1 motocicletă, 14 luni în Africa / Ana Hogaș, Ionuț Florea. –

București: Humanitas, 2015

ISBN 978-973-50-5041-2

I. Florea, Ionuț

821.135.1-92

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021 408 83 50, fax 021 408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0372 743 382, 0723 684 194

Le dedicăm această carte tuturor africanilor fără de care aventura noastră nu ar fi fost la fel. Le suntem recunoscători familiilor noastre și prietenilor din România, precum și celor care ne-au găzduit și ne-au ajutat pe parcursul călătoriei: Kala, Carmen și Ionuț, Alin Roman, Louis și Marine, Karen, Wenike, Makszi și Aneesha, Laura, Rotilă și Papa Rusu, Harry, CJ, Asuquo, Majeed și Peter Jenkins, Jacques și Delphine, Chioru și Frederik, John și Shams, Alper și Esther, Jacob, Jessie, Laura și Pete, Vital și Melissa, Kathiriwe, Iulia, Charl și Lynda, Charl și Carla, Silviu Rogobete, JJ, Bernard, Martin și Camelia, metaljockey, David, Sam și Layla, Neyfuu; Antonio și Francisca, Gadiel și Beatrice, Cristian, Antonia și dl Parov.

Se pregătește o expediție 9

MAROC 18

MAURITANIA 54

MALI 64

BURKINA FASO 78

TOGO 90

BENIN 98

NIGERIA 106

CAMERUN 126

GABON & CONGO 148

REPUBLICA DEMOCRATĂ

CONGO 164

ZAMBIA 206

NAMIBIA 218

AFRICA DE SUD 250

LESOTHO 266

AFRICA DE SUD 274

BOTSWANA 282

ZAMBIA 294

MOZAMBIC 304

TANZANIA 326

KENYA 342

ETIOPIA 356

SUDAN 370

EGIPT 390

Epilog 407

OYIBO, substantiv provenind din dialectul nigerian igbo, ulterior adoptat în yoruba și în alte dialecte tribale din nordul și sudul Nigeriei ca denumire standard pentru persoanele cu pielea de culoare albă (rasa caucaziană). Nu este un termen peiorativ.

Suntem Ana și Ionuț, un cuplu de arhitecți români. Din iunie 2011 până în august 2012 am făcut turul Africii cu motocicletă. În această călătorie de 14 luni și 55.000 de kilometri am lucrat ca voluntari în pădurea ecuatorială în Nigeria, am traversat Sahara în călduri de peste 54 de grade, am urcat muntele Camerun, am explorat Delta Okavango și bazinul Congo, am locuit într-un cătun camerunez fără bani și fără telefon, am tractat motorul defect 350 de kilometri, am făcut malarie, am condus 3.000 de kilometri de *off-road* extrem în R.D. Congo, am trecut de sute de controale armate și hățișuri birocratice și am cumpărat un pahar de ceai în Egipt. Am vizitat Bulgaria, Serbia, Croația, Slovenia, Italia, Maroc, Sahara Occidentală, Mauritania, Mali, Burkina Faso, Togo, Benin, Nigeria, Camerun, Gabon, Republica Congo, Republica Democrată Congo, Zambia, Namibia, Africa de Sud, Lesotho, Botswana, Mozambic, Tanzania, Kenya, Etiopia, Sudan, Egipt, Turcia.

Acesta este jurnalul aventurilor noastre.

Se pregătește o expediție

Joi

În dimineața aceea cartierul se umplea treptat de sunete: o mierlă își făcea numărul peste scrâșnetul de obloane trase de buticarul din colț, un taxi grăbit claxona în intersecție un grup de elevi. „Era mai simplu, se gândi el, dacă, în loc să pierd o oră cu piața, o luam pe Ana și bagajele și mâncam ceva pe drum.“ Pentru o secundă, constatarea asta îl dezamăgi. Hotărâseră împreună ca de acum încolo să nu-și mai pună astfel de probleme. Nu contează când ajung, important e doar că azi pleacă în Africa. Numele îl făcu să scape o exclamație – de bucurie și de uimire. Pentru el Africa era un loc la fel de străin precum o altă planetă, cu toate astea mai „concret“ decât casele din cartier și cele câteva duzini de copaci chelind pe caldarâmul pătat cu urină de pisici care-i păreau simple abstracțiuni. Ionuț făcu un efort de imaginație să înlocuiască

limba de asfalt cu privesiștea unei savane fără margini și se poticni în realismul de arhitect. Liniile din viziunea lui erau prea vagi, culorile șterse, proporția girafelor monstruoasă. Preocupat să scaneze aleile care despicau strada la stânga sau la dreapta, se dădu bătut, convins fiind că realitatea îi va fi de-ajuns. Încă o intersecție și va parca în fața blocului, unde două cutii de aluminiu închise cu lacăt și doi saci de stofă impermeabilă, unul negru și altul roșu, conțin viața lui și a ei pentru următoarele douăsprezece luni. „Anei trebuie să-i fie o foame de lup.“

Înregistrează damful subtil de noxe infiltrat în mirosul de nou al căștii și își ajustă cu un milimetru poziția picioarelor în scărițe. Senzația la jumătatea gambei stângi, nici cât o ciupitură de fânțar, îi aminti cu precizie locul în care tendonul lui Ahile i s-a smuls din gastrocnemian. Sub urma de 20 de centimetri lăsată de bisturiu, o masă de țesut tare la atingere îl făcea încă să șchioapete la nouă luni de la fatidicul meci de fotbal și de la operație. Un sentiment greu de definit, ca un dor sec de o altă versiune posibilă a acelei zile de joi, se risipi înainte de a prinde contur. Ionuț strânse mai tare crupa motocicletei între coapse. Sub metalul subțire temperatura trebuie să fi atins deja 123 de grade Celsius. Gândul îi produse bărbatului de 30 de ani o fomicătură plăcută în arătătorul mâinii stângi, cu care atinse ambreiajul. Nimic nu părea să le poată tulbura sinergia: el și motocicleta Yamaha înaintau precum un întreg indivizibil, el – nucleul, ea – masa de electroni a unui atom în jurul căruia în acea zi de octombrie se contura universul lor. Până și aerul și-l împărțeau frățeste, dozat în jumătăți de litru pentru plămâni, aspirat prin admisie în motor, pompat în alveole delicate sau stropit cu benzină de un injector precis, aruncat în artere și comprimat de piston în camera de ardere, unde bujia e pregătită să dea scânteie.

Explozia gazelor avu loc odată cu impactul, chiar în clipa în care, sâcâit de jingle-urile DJ-ului de la radio, un șofer rată semnul de cedează trecerea și se aplecă să caute un CD. BUM! Sunetul acoperi totul de parcă ar fi explodat o grenadă. Pentru mai puțin de o clipă, cele două vehicule înaintară împreună, în diagonală față de intersecție, după care fiecare porni pe drumul lui. Primul părăsi asocierea efemeră motociclistul. Trupul catapultat peste mașină execută o figură rămasă neacreditată de nici o federație de gimnastică și ateriză în poziție cul-

cat, cu capul odihnindu-se pe umărul stâng, de parcă bărbatul îmbrăcat ca pentru o mare aventură ar fi hotărât să tragă un pui de somn pe cea mai incomodă suprafață. Sedanul de culoare neagră eșuă într-o parcare goală, iar șoferul se ghemui sub ploaia de confetti de sticlă spartă, roșii strivite și bucățele de telemea de oaie. Ultima masă. Motocicleta rămase pe o parte, aproape de punctul de impact, cu furca atârându-i afară din jug ca un femur dislocat din pelvis, cu arcurile indecent expuse, în vreme ce un amestec vâscos de benzină și ulei cucerea milimetru cu milimetru asfaltul. Din parbrizul de policarbonat singura bucată rămasă întreagă era decorată cu un logo cu un motociclist făcând un salt acrobatic peste litera O.

Când deschise ochii, beatitudine: întregul câmp vizual îi era ocupat de un cer perfect senin, de albastrul acela curat care e semnul unei toamne călduroase. Soarele se afla undeva deasupra capului, acoperit de o lentilă aburită. „Unde sunt?“ Ionuț trase aer în piept și îl simți uscat, de parcă ar fi luat o gură de praf. Cu o mână șovăielnică își descoperi capul închis într-o cochilie de plastic brăzdată de crăpături fine care porneau în toate direcțiile dintr-o adâncitură cât palma. Se împinse în cot încercând să se ridice în capul oaselor, dar durerea îi obligă creierul să facă un update scurt și brutal la realitate. „Nu te mișca, rămâi jos!“, îi porunci o voce fără trup. Vocea speriată îi făcu milă. „Stai jos!“, i se strigă din nou. Se strădui zadarnic să-i răspundă necunoscutului. Limba îi era moale ca un limax și cuvintele ieșiră stâlcite. Între timp, casele și plopii din jur păreau să fi încins o sărbă pe note înalte, de sirenă. Dar cel mai insuportabil era sunetul telefonului. „Alo, ce faci? Nu era vorba să plecăm până în prânz?“ Liniște. „Mi-e foame“, spuse Ana. „Ă... da... vin...“ „Ionuț! Ce ai?“ Vocea ei îi mobiliză ultimele resurse și răspunse ca turmentat:

— Coboară, te rog, în stradă. Am avut un accident.

Ușa se trânti în urma Anei peste un apartament de la fereastra căruia strada arăta la fel ca întotdeauna. În cadru năvăli silueta tinerei alergând. Un ceas și ceva mai târziu, polițiștii terminaseră măsurătorile și epava motocicletei era depozitată. Ana și Ionuț se regăseau în calmul neliniștitor al spitalului, unde două tinere, una cu părul strâns

cu cruzime într-o coadă și cealaltă tunsă băiețește, vegheau în capoatele vișinii de molton și papucii ortopedici care indică cele 36 de ore ale unei zile de gardă.

Illo tempore

Până în ultima zi a lui februarie 2010 am trăit cu sentimentul că o evadare din viața mea era iminentă. Păstrez printre amintiri poza cu care îmi place să spun că a început totul: mama într-o rochie înflorată de vară și eu împopoțonată în roz, la mai puțin de cinci luni, cocoțată în brațele soră-mii și pe Mobra unchiului meu. Scena se desfășoară în curtea bunicii din Galați, orașul cartezian al copilăriei mele, unde singura aventură erau plimbările de-a lungul străzilor care aliniau o monotonie de gri și maro. Am avut o copilărie liniștită. Vara luptam cu plictiseala provincială privind cum Dunărea surpă și clădește la loc malurile acoperite cu sălcii, visând la fluvii uriașe și țărături îndepărtate. Am hotărât devreme că e de importanță covârșitoare să mă mut în capitală. De câte ori mergeam acolo cu familia – pentru o piesă de teatru sau o vizită la rubedenii –, parcă mă trezeam din amorțeală. Gara de Nord era portalul prin care treceam într-o altă dimensiune: clădirea art déco arcuia un schelet grațios de metal deasupra unei mulțimi care depășea cu siguranță întreaga populație a Galațiului. Îmi plăcea să mă pierd în marea de trupuri grăbite să-și croiască drum spre întâlniri care nu suferă amânare.

Evadarea a venit odată cu propunerea lui Ionuț să plecăm în jurul Africii cu motocicletă. Ceva m-a făcut să cred că e o idee nesăbuită – Ionuț era imobilizat la pat după o ruptură de tendon ahilian și nu știam nici măcar când ar putea să meargă din nou. Dar ideile nesăbuite sunt singurele pe care ni le amintim. Pe cele cuminiți le uităm sau le negăm cu regret, nu-i așa? Nici unul dintre noi nu avea habar ce înseamnă o călătorie de asemenea anvergură. Dar ideea ni s-a aprins în minte ca o lampă într-o temniță întunecată. Africa. Animale. Fluvii

gigantice. Oameni cu pielea închisă la culoare și sufletul fierbinte. Cu harta continentului desfășurată în față, simțeam că visele din copilărie s-ar putea împlini și că am putea să croim din ele o realitate.

Primul pas a fost să punem *PAUSE* carierei, să ne împachetăm treburile în cutii de carton și să vindem tot ce putea fi valorificat. Eu – garsoniera, Ionuț – mașina și motocicletă de șosea. Știam că nu plănuim să mergem pe autostrăzi și să dormim prin hoteluri, ci s-o pornim de-a curmezișul Saharei, încărcăți cu zeci de kilograme de bagaje. Hornetul lui nu mai era motocicletă potrivită. Primul care avea de vânzare ceea ce căutam s-a arătat neîncredător în planul nostru. „Nu vă văd să ajungeți cu o Yamaha XT 660 Z Ténéré nici până în Italia“, a spus, așa că am căutat mai departe. Următorul anunț a fost al unui hipot englez ieșit la pensie în Germania, care s-a învoit cu greu ca Ionuț să ia avionul către provincia Mosel. Locul este așa cum își imaginează turiștii Valea Rinului: domol, cu podgorii, cătune și câteva castele de basm presărate de-a lungul apei. Ionuț l-a părăsit călare pe noua noastră motocicletă, încredător în reușita viitoare expediții. Dar luna mai este capricioasă în Europa Centrală și zeii călătorilor au vrut să verifice minuțios dacă aventurierul le merită binecuvântarea. După ce a condus trei zile și 1.700 de kilometri prin vânt și grindină, Ionuț m-a anunțat că suntem naivi sau nebuni de-a binelea să credem că vom putea face treaba asta luni la rând.

Însă iernile sunt scurte la șes. Zăpada rareori ține până în martie, când norii lasă în sfârșit soarele să respire și o nuanță intensă de albastru acoperă cerul. Ghiociei și urzicile se ivesc din pământul amorțit, copacii pun la bătaie o explozie de muguri și totul mustește de apă – râurile se umflă, cascadele din munți se dezgheață, țurțurii părăsesc streșinile și încep să cadă primele ploi, vestind furtunile sexy de peste vară. Primăvara în București e grozavă pentru teste cu motocicletă. Le-am început cu mult înainte să ne sosească restul de echipament, cărând după noi tot felul de lucruri de prin casă în încercarea naivă de a ne imagina cum ne va fi în expediție. În acele săptămâni nimic nu era încă pus la punct, făceam totul după ochi și nici că puteam

fi mai fericiți. Prima tură de noroi și prima trântă pe Ténéré-le alb s-au întâmplat 50 de kilometri mai la sud de București, unde labirintul de poteci de pământ duce la marginea unui univers secret: rezervația Comana. Dinăuntru răzbate un cor ca de vietăți aflate în căutare de hrană, și canalele închise cu ziduri groase de stof abia dacă îngăduie o rază de soare. E un *playground* foarte bun atunci când vrei să înveți. Toate acestea se întâmplau în secret, pentru că voiam să ne scutim părinții și prietenii de griji, iar pe noi, de explicații inutile. Când în sfârșit a sosit și cortul – prima casă cu adevărat „a noastră“, pe care am montat-o imediat în living –, nu am mai putut primi deloc vizite. Deveniserăm niște proscrisi.

Ionuț își petrecea tot timpul în garaj. În spatele ușilor de tablă ruginită se desfășura un microcosmos mirosind a ulei și benzină, populat de scule și sunete curioase, aglomerat de viscerele întunecate ale Daciilor abandonate în diferite stadii de resegmentare. Până să moară, magicianul acestui loc al tuturor posibilităților era tata-mare Petre, de meserie mecanic. Acum garajul lui devenise locul în care Ionuț ne pregătea motocicleta pentru Africa. Nu întâmplător, în lunile acelea, în spatele garajului se afla încă mașina în care Ionuț a venit pe lume. Era un Ford Taunus din '67 pe care vară de vară bunicii îl ticseau cu provizii pentru ca apoi să dispară cu săptămânile. Ionuț spune că se întorceau cu povești conținând nume caraghioase, Zakopane de pildă, care îl făceau să-și imagineze că locurile acestea trebuie să se afle la capătul celălalt al pământului. Vară de vară Ionuț a așteptat în van să fie luat de tata-mare în călătoriile misterioase... „Când o să mă fac mare, își jura la culcare întorcându-se de pe o parte pe alta, o să ajung mai departe ca el!“

La sfârșitul verii Ionuț transformase Mobra în vehicul de expediție: *snorkel* eliminat pentru a balansa lipsa de corecție a amestecului, bujie Iridium, filtru de aer performant, arcuri progresive, protecții de mâini, un parbriz mai înalt, scărițe enduro mai late, o evacuare *custom* cu finale Leo Vince, un cric central *custom*, scut motor și suport pentru coburile de aluminiu – lista interminabilă de detalii tehnice mă copleșea și mă făcea să bănuiesc că pe drum ne vom confrunta cu siguranță

cu un dezastru. Am stabilit să plecăm în prima săptămână de octombrie și am invitat prietenii la un grătar de adio, continuând să ne pregătim zi și noapte, îngrijorați fiindcă numărătoarea inversă începuse.

Ne-am liniștit abia atunci când ar fi trebuit să împlinim o săptămână de la plecare. Adică la o săptămână după accidentul moto. Îmi amintesc perfect ziua: eram cu Ionuț, proaspăt externat, în scenografia dezolantă din curtea unui spital. Printre tuleiele de iarbă uscată și movilițele de gunoaie, un câine maidanez moțăia în soarele de octombrie. În așteptarea taxiului, am luat loc pe o bancă. Era la fel de comodă de parcă ar fi fost proiectată de Inchiziție, dar am simțit în creștet o rază caldă de soare. Eram în viață, împreună... de fapt, ce altceva ne-am fi putut dori?

Pentru prieteni și familie accidentul fusese desigur un „semn“. Trebuia, declamau binevoitorii, să anulăm totul: în Africa e foarte periculos! De ce nu vă duceți mai bine în... Spania?! Grijuliii ne-au profețit că imediat ce vom intra în Maroc vom fi înjunghiați sau în cel mai bun caz răpiți. „Nu vă e frică de malarie, de febra galbenă, de Dengue, de tripanozomiază, de bilharzioză...?“ ne-au întrebat ipohondrii. „Cum să trăiți la cort, ca niște vagabonzi?“ s-au scandalizat alții. Înțelegi, genul de scuze pe care suntem obișnuiți să le inventăm pentru a nu ne urma visele. Accidentul însă fisurase capacul de pe o cutie a Pandorei. De-acum ne împăcaserăm cu gândul că nu vom mai avea nici locuință, nici lucruri la modă, nici deadline-uri, nici facturi. Speram în schimb să avem orice altceva ne-am putea dori. Trauma accidentului fusese fără îndoială oribilă, zi-i „semn“ dacă vrei, dar asta nu înseamnă că nu poți să mori oriunde, oricând, chiar și la un pas de casă. Teama de pericole nu mai era de ajuns ca să ne țină pe loc. Și, chiar dacă uitaserăm sau ne scăpase ceva în pregătirile pentru călătorie, ne spuneam că le vom rezolva pe toate pe parcurs.

Următoarele nouă luni mi le amintesc ca prin ceață. Pentru că era limpede că asiguratorul șoferului vinovat făcea toate eforturile ca să amâne plata pagubelor, am hotărât să riscăm bugetul expediției și să cumpărăm o altă motocicletă. Strada era încă acoperită cu un strat subțire de zăpadă când în fața casei a sosit furgoneta cu un Ténére

albastru cu numere de Anglia și cu 30.000 de kilometri la bord. În gara magic al bunicului, Ionuț a fabricat din nou ce ne era necesar, apoi a montat piesele *aftermarket* rămase intacte și a înlocuit motorul cu cel recoltat de pe Ténéré-le alb distrus în accident, care avea doar 12.000 de kilometri. Transplantul odată încheiat, am început să ne gândim la o nouă dată de plecare. Ne plăcea să spunem încă de pe atunci că sufletul primei motociclete urma să fie în continuare cu noi.

De la hotărârea să plecăm în Africa trecuse deja mai mult de un an. Nu mai aveam răbdare pentru mii de kilometri pe autostrăzile din Europa. Așa că în ajunul zilei de vineri, 10 iunie 2011, Ionuț a tăiat definitiv cordonul ombilical. Spre seară l-am văzut parcând în curte o dubă închiriată. „Vom încărca în ea motocicleta și bagajele, mi-a spus. Iulian s-a învoit să mă ajute să o conducem cu rândul până în Italia. A, și am luat bilete pentru primul feribot din Livorno cu destinația Maroc.“ De oboseală, a uitat să îmi spună că bacul era programat să ridice ancora în mai puțin de 72 de ore.

Vineri

Având în vedere că în cele 72 de ore care au urmat am trecut prin două catastrofe, așa zice că planul nostru a funcționat ireproșabil. Totul a început cu o scenă ciudată și comică în noaptea din ajunul plecării, pe la două, când Ionuț a năvălit în livingul unde împachetam cu gesturi mecanice mormane de echipament: „Unde sunt actele de la motocicletă?“ Întrebarea lui a avut efectul unui cataclism. Imediat casa a fost luată la cercetat, bagajele despachetate și răscolite, dar cea mai importantă piesă din puzzle rămânea de negăsit. Abia în zori, când Ionuț zăcea abătut în epicentrul exploziei de lucruri, am descoperit ghemul de hârtie topită într-un buzunar: mama spălase talonul și cartea de înmatriculare împreună cu jacheta lui de motor.

Douăsprezece ore mai târziu ne aflam în posesia unui duplicat și părăseam Bucureștiul. Maratonul prin Bulgaria, Serbia, Croația și Slo-